

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

22. november 2018*

Eelotsusetaotlus – Määrus (EÜ) nr 861/2007 – Euroopa väiksemate nõuete menetlus – Artikli 2 lõige 1 ja artikli 3 lõige 1 – Kohaldamisala – Mõiste „pool“ – Piiriülesed kohtuasjad

Kohtuasjas C-627/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Okresný súd Dunajská Streda (Dunajská Streda piirkondlik kohus, Slovaki Vabariik) 18. septembri 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 8. novembril 2017, menetluses

ZSE Energia, a.s.

versus

RG,

menetluses osales:

ZSE Energia CZ, s. r. o.,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: kaheksanda koja president F. Biltgen kümnenda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud E. Levits (ettekandja) ja M. Berger,

kohtujurist: H. Saugmandsgaard Øe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Slovakkia valitsus, esindaja: B. Ricziová,
- Portugali valitsus, esindajad: M. J. Castello-Branco, L. Inez Fernandes ja M. Figueiredo,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Heller ja A. Tokár,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate nõuete menetlus (ELT 2007, L 199, lk 1; parandus ELT 2015, L 259, lk 40), muudetud nõukogu 13. mai 2013. aasta määrusega (EL) nr 517/2013 (ELT 2013, L 158, lk 1) (edaspidi „määrus nr 861/2007“), artikli 2 lõiget 1 ja artikli 3 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses ZSE Energia, a.s-i ja RG vahel võla tasumise nõude üle, mille põhisumma on 423,74 eurot.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 861/2007

- 3 Määruse nr 861/2007 põhjenduses 7 on märgitud järgmist:
„[...] Takistused kiire ja odava kohtumenetluse läbiviimiseks on piiriüleste juhtumite puhul suuremad. Seepärast on vaja luua Euroopa väiksemate nõuete menetlus. Sellise menetluse eesmärk peaks olema soodustada õiguskaitse kättesaadavust. [...]“
- 4 Määruse põhjenduses 8 on täpsustatud:
„Euroopa väiksemate nõuete menetlus peaks lihtsustama ja kiirendama väiksemate kohtuvaidluste menetlemist piiriüleste kohtuasjade puhul ja vähendama menetluskulusid, pakkudes lisavõimalust liikmesriigi õiguses olevatele võimalustele, viimaseid muutmata. [...]“
- 5 Nimetatud määruse põhjendus 11 on sõnastatud järgmiselt:
„Et lihtsustada Euroopa väiksemate nõuete menetluse alustamist, peaks avaldaja tegema avalduse, täites standardse nõudevormi, ning esitama selle kohtule. [...]“
- 6 Määruse artikli 1 lõikes 1 on sätestatud:
„Määrusega kehtestatakse väiksemate nõuete Euroopa menetlus (edaspidi „Euroopa väiksemate nõuete menetlus“), mille eesmärk on lihtsustada ja kiirendada piiriüleste väiksemate nõuete menetlemist ning vähendada kulusid. Euroopa väiksemate nõuete menetlus on vaidluspooltele kättesaadav alternatiivina liikmesriikide õiguses sätestatud menetlustele.“
- 7 Määruse nr 861/2007 artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:
„Käesolevat määrust kohaldatakse artiklis 3 määratletud piiriülestele kohtuasjadele tsiviil- ja kaubandusasjades igat liiki kohtutes, kui nõude väärtus, välja arvatud intressid, kulud ja muud kõrvalnõuded, ei ületa 2000 eurot ajal, mil nõudevorm saabub pädevasse kohtusse. See ei laiene eelkõige maksu-, tolli- või haldusasjadele ega riigi vastutusele, mis tuleneb riigi tegevusest või tegevusetusest riigivõimu teostamisel (*acta iure imperii*).“

8 Määruse artikkel 3 on sõnastatud nii:

„1. Käesolevas määruses tähendab mõiste “piiriülene kohtuasi“ kohtuasja, mille korral vähemalt ühe poole alaline elu- või asukoht või peamine elukoht on muus liikmesriigis kui selles, kus asub avaldusega tegelev kohus.

[...]

3. Asjaolu, kas kohtuasja puhul on tegemist piiriülese kohtuasjaga, määratakse kindlaks selle kuupäeva seisuga, mil nõudevorm saabub pädevasse kohtusse.“

9 Nimetatud määruse artikli 4 lõikes 3 on sätestatud:

„Kui nõue ei kuulu käesoleva määruse reguleerimisalasse, teavitab kohus sellest hagejat. Juhul kui hageja oma nõuet tagasi ei võta, jätkab kohus nõude menetlemist vastavalt selles liikmesriigis, kus menetlust läbi viiakse, kohaldatavale asjakohasele menetlusõigusele.“

10 Määruse artikkel 19 on sõnastatud nii:

„Kui käesolevas määruses ei ole ette nähtud teisiti, kohaldatakse Euroopa väiksemate nõuete menetlemisel selle liikmesriigi menetlusõigust, kus menetlust läbi viiakse.“

Slovakkia õigus

11 Seaduse nr 160/2015, millega kehtestatakse tsiviilkohtumenetluse seadustik, põhikohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni artikli 60 kohaselt on „menetluspooled“ hageja ja kostja.

12 Seadustiku artiklis 81 on menetluse astuja määratletud kui isik, kes osaleb menetluses hageja või kostja kõrval ja kellel on õiguslik huvi menetluse tulemuse vastu.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

13 Bratislavas (Slovaki Vabariik) asuv ZSE Energia esitas eelotsusetaotluse esitanud kohtule Euroopa väiksemate nõuete menetluse kohaselt 423,74 euro suuruse võla tasumise nõude, millele lisandus viivitusintress.

14 ZSE Energia esitas oma nõude eelotsusetaotluse esitanud kohtule määruse nr 861/2007 I lisas oleval nõudevormil A, milles ta oli ära näidatud kui hageja 1.

15 Lisaks oli vormil nimetatud hagejana 2 äriühing ZSE Energia CZ, s. r. o., asukohaga Tšehhi Vabariik. Nõudevormile oli märgitud, et ZSE Energia CZ sõlmis ZSE Energiaga lepingu, mille kohaselt pidi ZSE Energia CZ komisjonitasu eest haldama ja sisse nõudma teatavaid ZSE Energiale kuuluvaid nõudeid, kaasa arvatud nõue RG vastu, kes elab Vojka nad Dunajomis (Slovaki Vabariik).

16 Hageja 2 esitas nõudevormile lisatud eraldi dokumendiga eelotsusetaotluse esitanud kohtule taotluse osaleda pooleliolevas kohtuasjas menetluse astujana tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 81 tähenduses, kuna tal on õiguslik huvi menetluse tulemuse vastu.

17 Määruse nr 861/2007 II lisas sisalduva vormiga B palus eelotsusetaotluse esitanud kohus hagejatel 1 ja 2 nõudevormi A parandada. Kohus juhtis tähelepanu asjaolule, et kuigi nõudevormil on esitatud andmed kahe erineva hageja kohta, on nõudevormile märgitud, et nõue tuleb välja mõista ainult

hageja 1 kasuks. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus leidis, et hageja 2 ei ole tegelikult hageja, palus ta tuua nõudevormil ära ainult hageja 1 või täpsustada nõudevormil, millise nõude peaks vastaspool tasuma hagejale 2.

18 Vastuseks sellele taotlusele esitas hageja 1 eelotsusetaotluse esitanud kohtule nõuetekohaselt parandatud vormi A, milles seda äriühingut oli nimetatud „hagejana“, samas kui ZSE Energia CZ oli nõudevormil esitatud kui „menetlusse astuja“.

19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on niisiis küsimuse ees, kas kohtuasi, milles tema poole pöörduti, on piiriülene kohtuasi, mis kuulub määruse nr 861/2007 kohaldamisalasse.

20 Neil asjaoludel otsustas Okresný súd Dunajská Streda (Dunajská Streda piirkondlik kohus, Slovaki Vabariik) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse nr 861/2007 artikli 3 lõikes 1 kasutatud mõistet „üks pool“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab „menetlusse astujat“, see tähendab isikut kes menetluses osaleb, kuid ei ole avaldaja (hageja) ega vastaspool (kostja), kuid kes astub menetlusse ainult kas avaldaja (hageja) või vastaspoole (kostja) nõuete toetuseks?

2. Kui „menetlusse astujat“ ei tule pidada „pooleks“ määruse nr 861/2007 artikli 3 lõike 1 tähenduses, siis:

kas määruse nr 861/2007 kohaldamisalasse selle määruse artikli 2 lõike 1 ja artikli 3 lõike 1 koostoimes kuulub menetlus, mida on alustatud [...] nõudevormi A alusel avaldaja (hageja) ja vastaspoole (kostja) vahel, kelle elu- või asukoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus, ning ainult „menetlusse astuja“ elu- või asukoht on mõnes teises liikmesriigis?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

21 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 861/2007 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „pool“ all tuleb mõista üksnes põhikohtuasja hagejat ja kostjat, või nii, et see hõlmab ka „menetlusse astujat“, kes osaleb menetluses üht või teist põhikohtuasja poolt toetades.

22 Esmalt tuleb märkida, et määruse nr 861/2007 artikli 3 lõikes 1 ei ole mõistet „pool“ määratletud, samuti ei ole seal viidatud sellega seoses liikmesriikide õigusele. Väljakujunenud praktika kohaselt tuleneb seetõttu liidu õiguse ühetaolise kohaldamise vajadusest ja võrdsuse põhimõttest, et liidu õigusnorme, mis ei viita otseselt liikmesriikide õigusele nende tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt kogu Euroopa Liidus (vt eelkõige 7. augusti 2018. aasta kohtuotsus Bichat jt, C-61/17, C-62/17 ja C-72/17, EU:C:2018:653, punkt 29 ning seal viidatud kohtupraktika).

23 Seda arvesse võttes tuleb määruse artikli 3 lõikes 1 sisalduvat mõistet „pool“ tõlgendada liidu õiguskorras autonoomselt ja ühetaoliselt.

24 Esmalt tuleb siinkohal märkida, et määruse nr 861/2007 artikli 3 lõike 1 sõnastus ei võimalda üksinda anda üheselt jaatavat vastust, et mõiste „pool“ ei hõlma ühtlasi ka „menetlusse astujat“.

- 25 Teiseks tuleb seoses eelotsusetaotluse esitanud kohtu kahtlustega mõiste „pool“ tõlgendamisel seetõttu, et võib-olla ei ole määruse nr 861/2007 slovakeelne versioon kooskõlas teistega, meeles pidada, et liidu õigusnorme tuleb tõlgendada ja kohaldada ühetaoliselt, arvestades liidu kõigis keeltes kehtivaid versioone. Kui liidu õigusakti keeleversioonides on erinevusi, tuleb sätte tõlgendamisel lähtuda selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, mille osa säte on (1. märtsi 2016. aasta kohtuotsus Alo ja Osso, C-443/14 ja C-444/14, EU:C:2016:127, punkt 27).
- 26 Määruse nr 861/2007 üldise ülesehituse kohta tuleb sarnaselt eelotsusetaotluse esitanud kohtuga märkida, et selles määruses on ette nähtud üksnes põhikohtuasja hageja ja kostja õigused ja kohustused. Samuti peavad määruse I ja III lisas olevaid vorme A ja C täitma vastavalt hageja – nimelt nõudevormi A – ja kostja – vastusvormi C. Välja arvatud need vormide rubriigid, mis määruse nr 861/2007 kohaselt on reserveeritud pädevale kohtule, ei ole teistele isikutele, kes samuti võib-olla põhikohtuasjas osalevad, ühtegi rubriiki ette nähtud.
- 27 Seega võib määruse nr 861/2007 üldise ülesehituse alusel teha järelduse, et menetlusse astujate osalemist määruse nr 861/2007 alla kuuluvate nõuete menetlemisel ei olnud kavandatud.
- 28 Niisugust hinnangut kinnitab ka määruse nr 861/2007 eesmärk. Nimelt on määruse põhjendustes 7 ja 8 ning artiklis 1 rõhutatud, et lisavõimaluseks oleval Euroopa väiksemate nõuete menetlusel on kolm eesmärki. See võimaldab lihtsustada ja kiirendada piiriüleste väiksemate nõuete menetlemist ning vähendada kulusid. Niisugust eesmärki ei saaks aga saavutada, kui loodud menetlus võimaldaks sellise kolmanda isiku osalust nagu menetlusse astuja.
- 29 Selles kontekstis tuleb ka meelde tuletada – nagu tegid ka Slovakkia valitsus ja komisjon oma seisukohtades –, et liidu seadusandja väljendas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta määrust (EL) 2015/2421, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 861/2007 (ELT 2015, L 341, lk 1), vastu võttes soovi piiriüleste kohtuasjade määratlust mitte laiendada, kuigi komisjon tegi selleks ettepaneku (COM(2013) 794 final). See liidu seadusandja soov jäaks tunnustamata, kui asjaolust, et menetlusse astuja elu- või asukoht on hagejast ja kostjast erinevas liikmesriigis, piisaks, et laiendada määruse nr 861/2007 kohaldamisala niisugusele kohtuasjale nagu põhikohtuasi.
- 30 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 861/2007 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „pool“ hõlmab üksnes põhikohtuasja hagejat ja kostjat.

Teine küsimus

- 31 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 861/2007 artikli 2 lõiget 1 ja artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et kohtuasi kuulub selle määruse kohaldamisalasse juhul, kui hageja ja kostja elu- või asukoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus.
- 32 Siinkohal piisab, kui märkida, et määruse nr 861/2007 artikli 2 lõikes 1 on selle määruse kohaldamisala piiratud otsesõnu nii, et selle alla kuuluvad üksnes piiriülesed kohtuasjad. Määruse artikli 3 lõikes 1, mida Euroopa Kohus tõlgendas käesoleva kohtuotsuse punktis 30, on „piiriülene kohtuasi“ määratletud kui kohtuasi, mille korral hageja ja/või kostja alaline elu- või asukoht või harilik viibimiskoht on muus liikmesriigis kui selles, kus asub asja menetlev kohus.
- 33 Järelikult ei kuulu niisugune kohtuasi nagu põhikohtuasi, milles hageja ja kostja elu- või asukoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus, määruse nr 861/2007 kohaldamisalasse.
- 34 Ammendavuse huvides tuleb meelde tuletada, et määruse nr 861/2007 põhjenduse 8 kohaselt on see määrus lisavõimalus liikmesriikide õiguses olemasolevatele võimalustele, juhul kui selle kohaldamise tingimused on täidetud.

- 35 Kui esitatud nõue ei kuulu määruse nr 861/2007 kohaldamisalasse, jääb kohaldatavaks selle liikmesriigi menetlusõigus, kus menetlus toimub. Niisuguses olukorras peab määruse artikli 4 lõike 3 alusel eelotsusetaotluse esitanud kohus hagejale sellest teada andma ja kui hageja oma hagi tagasi ei võta, menetlema seda edasi vastavalt kohaldatavale riigisisesele menetlusõigusele.
- 36 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 861/2007 artikli 2 lõiget 1 ja artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et niisugune kohtuasi nagu põhikohtuasi, milles hageja ja kostja elu- või asukoht või harilik viibimiskoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus, ei kuulu kõnealuse määruse kohaldamisalasse.

Kohtukulud

- 37 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. juuli 2007. aasta määruse (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate nõuete menetlus – muudetud nõukogu 13. mai 2013. aasta määrusega (EL) nr 517/2013 –, artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „pool“ hõlmab üksnes põhikohtuasja hagejat ja kostjat.**
- 2. Määruse nr 861/2007, mida on muudetud määrusega nr 517/2013, artikli 2 lõiget 1 ja artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et niisugune kohtuasi nagu põhikohtuasi, milles hageja ja kostja elu- või asukoht või harilik viibimiskoht on samas liikmesriigis, kus asub asja menetlev kohus, ei kuulu kõnealuse määruse kohaldamisalasse.**

Allkirjad